

Erdei melléktermékek, fa hulladékok felhasználásának népszerűsítése a Soproni Egyetem nyári táborában

(Promotion of the Use of Forest By-Products and Waste Wood in the Summer Camp of the University of Sopron)

Nmar-Kendöl Jutka^{*1} – Kópházi Andrea² – Mészáros Diána³ – Récsei Kata⁴

Soproni Egyetem

¹ Benedek Elek Pedagógiai Kar Társadalom-, Szociális és Kommunikációtudományok Intézet

² Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar Üzleti Tanulmányok Intézet

³ Erdőmérnöki Kar Környezet- és Természetvédelemi Intézet

⁴ Erdőmérnöki Kar Vadgazdálkodási és Vadbiológiai Intézet

Kivonat

A Soproni Egyetem egy hetes nyári táborában lehetőségünk volt az óvodás és iskolás korosztály körében népszerűsíteni a Botanikus kertben rejlő szabadidős tevékenységeket. A táborban kézműves foglalkozásokat szerveztünk három alkalommal, melyben az erdei melléktermékek és hulladék faanyagok felhasználásának lehetőségeit tártuk fel a gyermekek körében, az életkori sajátosságok figyelembevételével. A kézműves foglalkozások előtt lehetőséget adtunk a Botanikus kert megismerésére, a kertben lévő melléktermékek gyűjtögetésére. A kert növényei közül kiemeltük a bükköt, gyertyánt, a tölgyféléket és a fenyőféléket, mivel ezeknek a fáknek a terméseivel, ágaival, leveleivel dolgoztak a gyermekek. A foglalkozásokon a gyermekek csoportokba szerveződtek, így könnyen tudtunk velük beszélgetőköri köröket kialakítani. A beszélgetések alkalmával információkat adtunk a faanyaghasználat fontosságáról, a fáról, mint megújítható energiaforrásról. A tábor zárásakor került sor az emelt lőállás avatására, díszítésére, amely maradandó emléke a tábornak és a gyermekeknek, ahova bármikor visszamehetnek szüleikkel, barátaikkal.

Kulcsszavak: erdei melléktermékek, faanyagok, hulladékhasznosítás, érzékenyítés, kézműves foglalkozások

Abstract

During a week-long summer camp at the University of Sopron, we had the opportunity to promote the recreational activities of the Botanical Garden to kindergarten and school children. In the camp, we organised three sessions of craft activities, exploring the possibilities of using forest by-products and waste wood among children, taking into account their age characteristics. Before the craft activities, we offered the opportunity to visit the Botanical Garden and collect by-products from the garden. Among the plants of the garden, we highlighted beech, hornbeam, oak and pine, as these were the trees from which the children worked with fruits, branches and leaves. During the activities, the children were organised into groups, so we could easily create discussion groups with them. During the discussions, we provided information about the importance of using wood and about wood as a renewable energy

* nmar-kendol.jutka@uni-sopron.hu

source. At the end of the camp, the raised shooting stand was dedicated and decorated, a lasting memory of the camp and of the children, where they can return with their parents and friends at any time.

Keywords: forest by-products, wood materials, waste utilization, sensitization

1. Soproni Egyetem nyári tábora

A Soproni Egyetem 2024. július utolsó hetében szervezte meg első nyári taborát. A szervezési és lebonyolítási feladatokban az Erdőmérnöki Kar, Faipari Mérnöki Kar, a Botanikus kert dolgozói és a Benedek Elek Pedagógiai Kar munkatársai vettek részt. Az óvodás gyermekek táboroztatását a Lewinsky Anna Gyakorló Óvoda, óvodapedagógusai segítették. A tábor általános célja volt, a Soproni Egyetem Botanikus kertjének, az abban rejlő szabadidős tevékenységeknek a megismertetése, a kert népszerűsítése az óvodás és kisiskolás korosztály körében. Egyetlen kötött programmal számoltunk, mely a hét közepén a sportnap volt. Ajánlást kaptunk az Erdő Háza és az Esterházy Palota Erdészeti Múzeum látogatására. A többi programban, azok kivitelezésében szabadon dönthettünk.

1.1. Szervezési feladatok, a tábor célja és feladatai

A nyári tábor szervezésekor számos fontos tényezőt vettünk figyelembe, elsőként a célcsoportot, a korosztály megoszlását. A táborban 27 gyermek vett részt, 17 fő 6 év alatti és 10 fő 6 év feletti. A legkisebb korosztály a 3 éves (3 fő), a legnagyobb 12 éves (1 fő) volt. A szervezési feladatok több mint 1 hónap alatt zajlottak le. Ez idő alatt több értekezletet tartottunk, és kiválasztottuk a foglalkozások megfelelő helyszínét a Botanikus kertben. A tábor programtervét összeállítottuk, napokra, órákra lebontva, külön az óvodás és külön az iskolás korosztály számára. A tábor minden nap reggel 8 órától délután 16 óráig tartott.

A tábor céljának tekintettük a gyermekek felügyeletén kívül a Botanikus kert növényeinek, állatainak megismertetését. A növény és állatvilágból kiemeltük az őzet (őz él a Botanikus kertben), dám- és gímszarvast, a növények közül a citromfűvet, a fák közül a bükköt, gyertyánt, a tölgyfélék közül a kocsányos és kocsánytalan tölgyet, a fenyőfélék közül a közönséges jegenyefenyőt, a vörös-, erdei- és fekete fenyőt. Célunk volt továbbá az élő fáknak, a faanyagok használatának megismertetése, „megszerettetése”. Fontos feladatunknak tekintettük, hogy a kiemelt állatok és növények megismertetése játékos keretek között történjen, a korosztályok életkori sajátosságainak figyelembevételével. Különösen figyeltünk arra, hogy a növények és állatok a mese világában és a kézműves foglalkozások alkalmával is megjelenjenek, például fát, nagyvadat ábrázoló színező (1. kép).

1. kép: Színező az óvodás, kisiskolás korosztály számára

2. A tábor programjai

A tábor kezdetekor a gyermekek elkészítették névjegytablójukat, amely egy tölgylevél formájú faalapanyagú medál volt. Az első napon megismerkedtek a Botanikus kertben élő veszélyes, mérgező növényekkel, valamint a Botanikus kert gyógynövénykertjében lévő növényekkel (2/a. kép). A Botanikus kerti séta alkalmával megőlelhették, megfoghatták, megszagolhatták a fákat (2/b. kép). Alkalmuk volt a gyógynövények közül a citromfűből készült házi készítésű szörp megkóstolására (2/a. kép).

2. kép: Ismerkedés a Botanikus kert növényeivel

A séta során a gyermekek gyűjtögettek a saját dobozukba, amelyet az ismerkedés reggelén készítettek maguknak (3. kép). A doboz tartalmát használták fel később, a kézműves foglalkozásokon.

3. kép: Erdeti melléktermékek gyűjtögetése

A legkisebb korosztály számára is érdekes volt a gyűjtögetés, több alkalommal is lehetőséget biztosítottunk erre, mivel a séta során folyamatosan „kincseket” fedeztek fel a fák alatt, a fűben, a gyalogutakon.

A programok között szerepelt az Erdészeti Múzeum látogatása, ahol múzeumpedagógiai foglalkozáson vettek részt a gyermekek (4. kép).

4. kép: Látogatás az Erdészeti Múzeumban

A táborozó gyerekek az Erdő Házában (5. kép) megismerkedhettek a hazánkban élő öt nagyvadfajjal (gímszarvas, dámszarvas, őz, muflon és vaddisznó). Kiemelt szerepben a szarvasfélék voltak. A vezetett séta során ismereteket kaptak az állatok elnevezéseiről, illetve küllembeli különbségeiről (testnagyság, kültakaró, trófea). A hullajtott agancsokat megfoghatták, összehasonlították szín, forma és méret szerint. Az agancs és szarv közötti eltérések is megvitatásra kerültek.

5. kép: Az Erdő Házában

Kézműves foglalkozások

A táborozó gyermekek három alkalommal vettek részt kézműves foglalkozáson, amelyek az újrahasznosításról, természetes (fa)anyagokról, a belőlük készíthető játékokról, „díszekről” szóltak. A foglalkozások alkalmával a gyermekek felhasználták azokat az erdei melléktermékeket is, melyeket sétáink során gyűjtögettek. Hulladék faanyagokat a Soproni Egyetem Tanműhelye biztosított számunkra, lásd a 6. képet, ahol faforgács van az epoxy gyantából készült medálban.

6. kép: Epoxy gyantából készült medál, faforgács felhasználásával

A gyermekek készítettek faágból, makkból, tobozból, fakéregből asztali díszeket, képkereteket, spatulából, faágból növénytámaszt, szintén faágból erdei melléktermék felhasználásával ajtódíszet, tobozból erdei állatokat (7. kép), fakockából építettek lakóházat, tornyot, kilátót (8. kép).

7. kép: Erdei melléktermékek felhasználása a kézműves foglalkozáson

8. kép: Épül az emeletes faház

A legkisebb korosztály szívesen rajzolt a faanyagokra, színezte, madzaggal kötözgette azokat.

Az egy hetes tábort egy emelt lőállás felavatásával zártuk (9. kép), melyet a Tanulmányi Állami Erdőgazdaság ajánlott fel. A lőállásra a gyermekek felfestették nevüket, jelüket, virágokat, fákat, kedves tábori emlékeiket.

9. kép: Az emelt lőállást díszítik a gyerekek

3. Záró gondolatok, tapasztalatok

A tábori program összeállításánál a faanyagok, az erdei melléktermékek megismertetését, faalapú hulladékok felhasználásának lehetőségeit tartottuk szem előtt. Az ismeretek átadásánál figyeltünk arra, hogy a gyermekek minél több érzékszervüket használhassák, annak érdekében, hogy az új ismeretanyag erősebben, mélyebben rögzüljön emlékezetükben. A táborban részt vevő korosztály figyelmét felhívtuk a körülöttünk lévő természet, a Botanikus kert értékeire, a természet védelmére. Különösen fontosnak tartottuk, hogy az újrahasznosítás fontosságát is hangsúlyozzuk körükben. A kézműves foglalkozások alkalmával megismertettük őket a faanyagok használatának fontosságával, klímavédelemben betöltött szerepével, természetesen az életkori sajátosságok figyelembevételével. Az emelt lőállás a Botanikus kertben emléke az első nyári tábornak, melyhez a gyermekek visszatérhetnek bármikor. A lőállás nem csak a tábor emléke, a gyermekeké is, mivel saját alkotásukkal díszítették azt.

A táborban részt vevő gyermekek szüleinek visszajelzése alapján megállapítottuk, hogy a táborban, programjainkon szívesen vettek részt a gyermekek. Pozitív visszajelzéseiket nagy örömmel fogadtuk, célzott tervezési folyamatunk megerősítése volt a visszajelzés arról, hogy a tevékenységek és ismeretanyagok összhangban voltak céljainkkal, feladatainkkal.

Felhasznált irodalom

Saját jegyzetek és fotók (GDPR engedéllyel)